

en arbejdsmarkedspension. Efter de gældende regler vil en privat kapitalpension – men ikke en privat livrente – uanset om den er et supplement til eller et substitut for en arbejdsmarkedspension, skulle deles. Med det foreliggende lovforslag vil et supplement som hovedregel skulle deles, hvorimod et substitut vil kunne udtages forlods.

En undersøgelse af ægtepars pensionsindbetalinger i 2002, som omfatter godt 1 million ægtepar, viser, at:

- Gifte mænd bidrager oftere (marginalt) til private kapitalpensionsordninger end gifte kvinder. 225.000 mænd mod 215.000 kvinder.
- Gifte mænd bidrager oftere til arbejdsgiver administrerede kapitalpensionsordninger end gifte kvinder. 345.000 mænd mod 305.000 kvinder.
- Gifte mænd bidrager betydeligt oftere til private livsvarige løbende ordninger end gifte kvinder. 190.000 mænd mod 120.000 kvinder.

Lovforslaget vil betyde, at private kapitalpensionsordninger kun skal deles i det omfang, de har karakter af et supplement til en arbejdsmarkedspensionsordning, hvor ordningerne i dag som hovedregel deles. Da mænd som beskrevet ovenfor bidrager mere til disse ordninger, vil dette isoleret set kunne trække i retning af en yderligere skæv fordeling af pensionsrettigheder, der dog afhænger af karakteren af ordningerne. Tilsvarende gælder – dog noget mere tydeligt – for arbejdsgiver administrerede kapitalpensionsordninger, idet den type ordninger går fra at skulle deles til ikke at skulle deles. I modsat retning trækker imidlertid, at private livsvarige løbende ordninger i dag som hovedregel ikke deles, hvilket ifølge lovforslaget vil ske i det omfang, der er tale om et supplement til en arbejdsmarkedspension. Dette vil isoleret set trække i retning af en mindre skævfordeling af pensionsrettighederne.

Den samlede effekt på fordelingen er dermed usikker.

6.1.2. Lovforslagets kompensationsmuligheder – Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes overvejelser

Lovforslagets muligheder for "fællesskabskompensation" og "rimelighedskompensation" indebærer, at der i forhold til udgangspunktet om forlods udtagelse af egne rimelige pensionsordninger kan ske en vis udliggning af pensionsmæssige skævheder mellem ægtefæller.

Som et eksempel på "fællesskabskompensation" kan nævnes et tilfælde, hvor en ægtefælle har været fraværende fra arbejdsmarkedet i 3 år på grund af barsel. Her vil et pensionstab for den pågældende i denne

periode således kunne medføre, at den anden ægtefælle skal betale kompensation i forbindelse med skifte.

Dette må efter ministeriets opfattelse i forhold til de nugældende regler indebære en forbedring af retsstillingen for den pensionsmæssigt ringest stillede i sådanne situationer, idet fordelingseffekten derved vil blive mindre tilfældig. Den pensionsmæssige stilling vil således ikke afhænge af, hvilke typer pensionsordninger, ægtefællerne har hver især, men derimod være bundet op på en vurdering af, om der er årsagssammenhæng mellem ægtefællernes måde at indrette sig på og den heraf pensionsmæssigt ringere stilling for den ene ægtefælle.

Efter de gældende regler vil en ægtefælle, der har lidt et pensionstab på grund af ægtefællernes måde at indrette sig på under ægteskabet, ikke få nogen kompensation herfor, hvis den anden ægtefælle alene har en pensionsordning med løbende udbetaling. Omvendt vil ægtefællen, der har lidt et pensionstab, kunne få en andel af den anden ægtefælles kapitalpension, der overstiger pensionstabet.

Det samme kan siges om en situation, der som udgangspunkt vil være omfattet af den anden kompensationsmulighed i lovudkastet. Her kan således nævnes et tilfælde, hvor en ægtefælle under et langvarigt ægteskab (over 15 år) ikke har haft tilknytning til arbejdsmarkedet og som sådan ikke har en pensionsopsparing af betydning.

Et samlet skøn vil i et sådant tilfælde kunne føre til, at der skal betales kompensation, idet det vurderes, at ægtefællen ellers vil blive stillet urimeligt i pensionsmæssig henseende.

På samme måde vurderer Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, at fordelingseffekten i sådanne tilfælde bliver mindre tilfældig. Efter den nugældende retstilstand ville der således skulle ske ligestilling af en kapitalpension tilhørende den pensionsmæssigt bedst stillede ægtefælle, hvorimod denne ægtefælle ville kunne udtage en pensionsordning med løbende livsbetingede ydelser forlods.

Om kompensationsmulighederne skal ministeriet generelt bemærke, at der på længere sigt må forventes en pensionsituation, hvor arbejdsmarkedspensionsordninger finder endnu større udbredelse, og hvor en kontinuerlig indbetaling hertil dermed bliver mere almindeligt forekommende. Disse ordninger vil med lovforslaget kunne udtages forlods, hvilket som hovedregel også vil være tilfældet med den nuværende praksis. Udviklingen i pensionssituationen vil derfor efter ministeriets opfattelse betyde, at anvendelsen af udkastets forslag til en "rimelighedskompensation"